

ISBN: 978-975-2482-57-9

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A. Ş.

Ketebe Yayınları: 178

Tarih

Editör
Sezai Saraç

Kapak
Harun Tan

Düzeltili
Cihan Aldık

Mizanpaj
Nilgün Sönmez

1. BASKI 2007

KETEBE'DE

9. BASKI

Eylül 2019
İstanbul

ketebe.com

Ketebe Yayınları

Sertifika No. 34989

Maltepe Mahallesi Fetih

Caddesi No: 6 Dk: 2

Topkapı 34010 İstanbul

Tel: 212. 612 29 30

e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt

Matsis Matbaa Hizmetleri

San. ve Tic. Ltd. Şti

Sertifika No: 40421

Tevfik Bey Mah. Dr. Ali Demir Cad.

No: 51 Sefaköy Küçükçekmece

İstanbul Tel: 212 624 21 11

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.'ne aittir.
İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Yakın Tarihte Efsaneler ve Gerçekler

Küller Altında Yakın Tarih Dizisi - 3

M U S T A F A A R M A Ğ A N

KETEBE

Mustafa Armağan

Urfalı bir anne-babanın çocuğu olarak Cizre'de dünyaya geldi (1961). Üniversiteye kadarki eğitim hayatını ilk yazı denemelerine başladığı Bursa'da tamamladı. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden 1985 yılında mezun olduktan sonra İÜ Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde yüksek lisansa başladıysa da, yayıncılığın cazibesine kapılarak uzun yıllar İlim, Risale, İnsan, İz, Ağaç ve Etkileşim Yayınları'nda editör, yayın danışmanı ve yayın yönetmenliği görevlerinde bulundu. *İzlenim* dergisini yönetti.

Bugüne kadar 50 kitaba imza atmış olan Armağan özellikle tarih yazıları ve kitaplarıyla geniş bir kitleye ulaşmayı başardı. Halen *Derin Tarih* dergisi genel yayın yönetmenliği, Ketebe Yayınları'nda yöneticilik ve Akit TV'de Yavuz Bahadıroğlu ile birlikte Kayıtdışı Tarih programcılığı yapmaktadır. Yaygın bir okur kitlesine ulaşan ve çoğu yayınevimizden çıkmış olan kitapları arasında şunlar sayılabilir:

Abdülhamid'in Kurtlarla Dansı (3 cilt), Kızıl Elma Peşinde Bir Ömür: Fatih Sultan Mehmed, Büyük Osmanlı Projesi, Tek Parti Devri, Satılık İmparatorluk, Yavuz Sultan Selim Han, Âsım'ın Nesli, Ayasofya Entrikaları, İnsan Yüzlü Şehirler, Korku Duvarını Yıkamak, Osmanlı'nın Kayıp Atlası, Kır Zincirlerini Osmanlı, Avrupa'nın 50 Büyük Yalanı, Bilinmeyen Yönleriyle İsmet İnönü Gerçeği, Kâzım Karabekir'in Gözüyle Yakın Tarihimiz-1: İstiklal Savaşı'nın İcyüzü, Kâzım Karabekir'in Gözüyle Yakın Tarihimiz-2: Kızıl Peçe, Osmanlı'nın Mahrem Tarihi, Osmanlı: İnsanlığın Son Adası, Küller Altında Yakın Tarih, Yakın Tarihin Kara Delikleri.

İçindekiler

Önsöz	7
-------------	---

I

ALTINÇAĞ EFSANESİ

1930'lu yıllar Altın Çağ mıydı?	13
İstiklal Savaşı'nda bir ABD Başkanından medet ummuştuk.....	20
M. Kemal 1922'de "siyaseti bırakacağım" demiş miydi?	27
Atatürk Türkiye'si, Hitler Almanya'sına ekonomik olarak bağımlı hale gelmişti	33
Onuncu Yıl Marşı'nın bestesi çalıntı mıydı?.....	39
Musikide devrim olur mu?	49
1924'te girecektik Kuzey Irak'a, M. Kemal istemedi.....	57
Musul defterini sadece 143 milletvekilinin oyuyla kapatmıştık	62
Musul'u hangi şartlarda verdik?.....	68
Saltanatın kaldırılmasında M. Kemal'in rolü	72
23 Nisan şehit yetimlerinin bayramıydı!	76
Atatürk, usta karikatürcüye neden 'çizme' demişti?.....	84
1934'te bir profesör neden intihar eder?.....	89
1923'te Cumhurbaşkanı'nı halk seçseydi!	97
İsmet Paşa Hilafeti savunuyor!.....	103
Lozan, Sevr'in hafifletilmiş miydi?.....	108

II

MENDERES'İN RUHU

Osmanlı'nın da bir Demokrat Partisi vardı!.....	115
Sözde değil özde Amerikancı kimmiş: Menderes mi, İnönü mü?.....	122
Bir idamlık Dışişleri Bakanı vardı, sessiz sedasız asıldı	127
İşte darbecilere silah çeken Cumhurbaşkanı.....	135
Vatanı kurtarıcılardan kurtarmak	142
Asker, Menderes'e Cumhurbaşkanlığını teklif etmiş, sonra da asmıştı!.....	146
Menderes'ten darbecilere 'işbirliği' teklifi.....	153
Bir memleket sevdalısı: Tevfik İleri.....	161

III

CHP'NİN GÜNAH GALERİSİ

İnönü nasıl cumhurbaşkanı seçildi?.....	173
Seçim sonuçlarını açıklıyorum!.....	181
İslamcı CHP güya halifelîği koruyacaktı.....	188
CHP gençliğinin Çanakkale şehitleri rezaleti	192

IV

YARIM GERÇEKLER

Başörtülü First Lady'ler: Latife, Mevhibe, Reşide.....	203
Mevhibe İnönü başını nasıl açmıştı?.....	209
Bir başbakana suikast düzenlenmişti	214
Yarım kalmış bir darbe girişimi	219
İdris Küçükömer: Körler çarşısında ayna satan adam	225
Mehmed Akif'in Âsım'ı da darbecilîğe soyunmuştu!.....	230
Çankaya Köşkü'ne seccade ilk defa girecekmış!	236
Cumhurbaşkanlarının ilkleri ve enleri.....	240

V

ATATÜRK'ÜN AZ BİLİLEN FOTOĞRAFLARI.....	253
Yararlanılan Eserler	261

Önsöz

Tarihimiz ve sosyal yapımız üzerine yaptığı değerli çalışmalarından tanıdığınız merhum Prof. Dr. Kemal Karpat'ın o 'ihtilal bildirisini'ni andıran manifestosunu işiten olmuş muydu aranızda:

Bizim düşüncelerimizde, hislerimizde, sinemizde büyük bir boşluk vardır; o da tarih bilinci boşluğudur. Biz tarihe tapan, fakat tarih bilmeyen bir toplumuz... Buna bir son vermemiz gerekiyor. Tarih bilinci, tarih sevgisi insanı köklendirir, canlandırır, bugünkü olayları düne bağlar, dünü bugüne getirir, tarihi ölü bir ders olmaktan kurtarır, yaşayan bir varlık haline getirir ve tarih o olmalıdır. Bugüne bağlanan, yaşayan bir varlık olmalıdır tarih. Benim yaklaşımım budur. Biz bunu yapmadıkça, tarihe karşı olan bir yerde aşırı ilgi, diğer tarafta köksüz anlayış devam edecektir.¹

Velhasıl biz istesek de istemesek de tarihimizin ürünleriyiz. Bir boşluğa değil, bir tarihin içine doğar insanoğlu. Dahası, kendisini sevsek de, ona öfkelensek de, büyük ve köklü bir

1 Kemal Karpat'ın 23 Eylül 1999'da Tarih Vakfı Bilgi-Belge Merkezi'nde yaptığı konuşmadan aktaran: Atilla Lök, "Kemal Karpat: Bir tarihçi nasıl yetişir?", *Toplumsal Tarih*, Sayı: 71, Kasım 1999, s. 36. Karpat'ın görüşlerini hayatıyla örgüleyerek anlatan şu mühim kitaba da göz atılmasında fayda vardır: Kemal H. Karpat, *Dağı Delen Irmak*, Hazırlayan: Emin Tanrıyar, 2. baskı, İstanbul, 2010, Timaş Yayınları.

tarihin boynu bükük çocuklarıyız. Üstelik henüz kara çadırı kalkmamış, yas süresi bitmemiş bir tarihtir bizimkisi. Filozof Jacques Derrida'nın dediğini yansılırsak, usulüne uygun olarak gömülmemiştir ecdadımızın cenazesi de ondan.

Usulüne uygun olarak defnedilmemiş, dualarla uğurlanmamış, helallik alınmamış ve talkını verilmemiş ölülerin bizden hala alacaklı durumda olduklarına, haklarını helal etmediklerine, mezarlarında rahat uyuyamadıklarına ve ruhlarının alacaklarını toplayabilmek için dünyamızı sık sık ziyaret ettiklerine inananlar var da, Osmanlı'ya henüz tam tekmil bir cenaze töreni düzenlememiş olmamızın dünyamızın bağrına nasıl bir eksiklik tohumu ektiğine bir türlü inanmak istemeyenlerle dolu etrafımız. Oysa durum birbirine son derece benziyor.

Tarihimize henüz hesapları bağlanmamış bir tarih de demek mümkün, hesap defteri kapanmamış bir tarih demek de... Yahut romancı Kemal Tahir gibi söylersek,

Demek, dört milyon küsür kilometre karelik bir imparatorluğun yedi yüz yıllık hesapları tasfiye edildi beş ay içinde... Buna tasfiye denmez, mirası reddettik. Hem de borçlarından bir kısmını kabul ederek reddettik. Değil bir dünya imparatorluğunun mirası, bir mahalle bakkalının mirası bile, bu kadar kısa zamanda tasfiye edilip karara bağlanamaz.²

Öyleyse ecdadımızın cenazesine karşı borcumuzu ifa etmedikçe, saygımızı göstermedikçe, evlatlık ödevlerimizi yerine getirmedikçe ve dahi bitmeyen yası tutmaya devam ettikçe tarihte bir normalleşme de mümkün olmayacak demektir. Normalleşmenin mümkün olabilmesi için hesap defterlerinin içerisine dalmak ve çeteleyi bugüne kadar getirmek ve dahi borcumuzu ödemek, alacağımızı bilmek gerekecektir.

Lozan Antlaşması gibi yarım kalmış defterleri kapatmayı olduğu kadar 'darbecilik' gibi kronik arızaların tarihteki köklerini

2 Kemal Tahir, *Yol Ayrımı*, İstanbul, 1971, Sander Yayınları, s. 436.

de bulmayı icab ettirecektir bu çetin hesaplaşma. Cumhuriyetin askerî ruhu yeterinden fazla vurgulandığı halde, Mustafa Kemal Paşa'nın Milli Mücadele döneminde sürekli Meclisi öne çıkarma taktiği kâfi miktarda işlenmiş değildir.

Nihayet Kadirbeyoğlu Zeki Bey'in Erzurum Kongresi'ne 'büyük askerî üniforması' ve Padişah yaveri kordonlarıyla girmek isteyen Mustafa Kemal'i (oysa 15 gün önce askerlikten istifa etmişti), 'Burada sivil bir toplantı yapılıyor. İçeriye askerî kıyafetle giremezsiniz' sözleriyle sertçe uyarması ve onu kongreye sivil bir kıyafetle gelmeye mecbur bırakması örneği, artık Cumhuriyet'in temellerini oluşturan –ama sonradan berhava edilen- sivil dinamikleri görmezden gelemeyeceğimizi hatırlatıyor bize.

Öte yandan M. Kemal devrinin değişmez Diyanet İşleri Başkanı Rıfat Börekçi'nin eşi Samiye Börekçi'nin, 1930 yılında başörtülü olduğu halde Ankara Belediyesi Meclis Üyeliğine seçildiği vakiasıyla da muhakkak surette yüzleşmemiz gerekecektir.

Dedim ya, hayaletler basıyor Türkiye'nin ufuklarını.

Yas uzadıkça uzuyor...

Tarih susuyor...

2006 yılında ilk cildini *Küller Altında Yakın Tarih* adıyla neşrettiğim elinizdeki dizi ertesi yıl çıkan *Yakın Tarihin Kara Delikleri*'yle devam etmişti.

Elinizde tuttuğunuz *Yakın Tarihte Efsaneler ve Gerçekler* ile bu tartışma zincirine yeni bir halka daha eklemiş oluyorum sadece.

İnşallah bundan sonra da yeni kitaplarla sürecek yakın tarih yolculuğumuz (bahsini ettiğim seride çıkan kitapların sayısı toplam 6 cilt oldu; şimdilik tabii).